

HAESE, Bert d', (eigenlijk Albert), politicus en journalist (Geraardsbergen 5 juni 1889).

Studeerde in 1914 Germaanse filologie aan de katholieke universiteit te Leuven, een studie die hij tijdens de oorlog voortzette aan de vernederlandsche Rijksuniversiteit in Gent. Daarna behaalde hij voor de centrale examencommissie het diploma van doctor in de rechten en vestigde zich in 1923 als advocaat in Aalst, Oost-Vlaanderen. D'Haese behoorde vóór de Eerste Wereldoorlog met zijn medestudenten Prosper Thuysbaert en E.

Rubbens tot de oprichters van Amicitia (z. aldaar). Tijdens de bezetting nam hij deel aan het activisme (hield meetings, gaf te Geraardsbergen De Nieuwe Tijd uit) en werd daarvoor veroordeeld tot één jaar gevangenisstraf. Van eind 1918 tot eind '19 was hij hoofdredacteur van Ons Vaderland, het dagblad van de Frontpartij. Ondertussen nam hij deel aan het politieke leven in de streek van Aalst, waar hij in 1919 een rol speelde in de samenwerking tussen de Fronters en Daensisten, waaruit de Christene Volkspartij Vlaamsch Front voortkwam. Deze gebeurtenis had grote invloed op de evolutie van het Vlaams-nationalisme in die periode. D'Haese droomde ervan „een Vlaams-democratische partij op Rooms-katholieke grondslag” tot stand te brengen, een partij waarin arbeiders en Vlaamsgezinden elkaar zouden vinden.

In de periode 1923-'25 steunde D'Haese de opvattingen van Lodewijk Dosfel, wiens voorbeeld tijdens de oorlog al veel invloed op hem had uitgeoefend en die een Rooms-Katholieke Vlaamsch-nationale Vereeniging nastreefde.

D'Haese was bij de stichters en werd voorzitter, maar na het door Dosfel geschreven opzienbarende manifest kwam de beweging toch niet van de grond. Later, in 1928, maakte D'Haese deel uit van het directorium dat voor het Vlaamsche Front een akkoord sloot met Van Severen en dat het Algemeen Vlaamsch Nationaal Verbond (AVNV) stichtte. Ook bij de volgende pogingen tot oprichting van een grote nationalistische partij was D'Haese nauw betrokken, terwijl hij in zijn streek als een der leidende propagandisten voor de Vlaams-nationale gedachte optrad. In 1935 kreeg hij de leiding van een perscentrale, die samenwerking en eenheid bracht in de periodieke pers die het Vlaamsch Nationaal Verbond (VNV) steunde. Hij werkte in die tijd ook geregeld mee aan het dagblad De Schelde.

In 1936 werd hij gekozen tot Kamerlid voor het VNV, wat hij bleef, tot hij in 1939 overging naar de Senaat. Zijn parlementair mandaat bleef duren tot het eind van de Tweede Wereldoorlog. In Kamer en Senaat bekommerde hij zich o.m. om de landbouwbelangen en om de grote gezinnen, die hij ook verdedigde als ondertekenaar van de oproep voor de vereniging Vlaamsche Kinderzegen. (D'Haese, in 1919 gehuwd met Paula Tinel, nicht van Edgard, is vader van tien kinderen, onder wie mevr. dr. Begga Lecompte en de beeldhouwers Roel en Reinhoud.) Hij bleef tot de democratische vleugel van het Vlaams-nationalisme behoren en kantte zich meer dan eens fel tegen autoritaire stromingen.

In de Tweede Wereldoorlog onthield Bert d'Haese zich van politieke activiteit en oefende zijn beroep uit zonder zich met de collaboratie in te laten. Als gewezen activist stond hij evenwel op de lijst van het Bormsfonds, dat schadevergoedingen uitbetaalde, vergoedingen die hij weigerde te gebruiken, maar die hem niettemin na de oorlog moeilijkheden bezorgden.

Bij het herverschijnen van De Standaard in 1947 werd hij een der voornaamste politieke medewerkers van dit dagblad. Hij schreef de populaire rubriek Feiten en Beschouwingen, waarin hij vooral de actuele Vlaamse problemen behandelde. Met een scherpe polemische pen bestreed hij de misvattingen en onrechtvaardigheden van de représsie tegenover de Vlaamsgezinden, terwijl hij pleitte voor een herleving van de V.B. D'Haese steunde ook de verruimingspolitiek van de Christelijke Volkspartij (CVP). Zijn mening kwam hierop neer, dat de Vlaamsgezinden in de gegeven omstandigheden zich het best konden doen gelden in een grote partij. Zo was hij voor een groot deel verantwoordelijk voor de politiek van De Standaard in die dagen: de krant distantieerde zich heftig van hen die de V.B. als „vrijwel ten einde” of zelfs „opgelost” beschouwden, en weigerde tegelijkertijd haar heil te zoeken in een afzonderlijke partij die toen geen noemenswaardige invloed en resultaat kon opleveren. D'Haese bleef als columnist werkzaam tot het eind der jaren vijftig, waarna hij zich terugtrok en zich verder wijdde aan zijn liefhebberij, de studie van de geschiedenis.

LITERATUUR: *Bert D'haese tachtig*, in *De Standaard* (5 juni 1969); - *Hekelgem eert een van Vlaanderens trouwe zonen*, in *De Standaard* (4 september 1969); - H.J. Elias, *Vijfentwintig jaar Vlaamse Beweging 1914-1939*, 4 dln. (1969); - A.W. Willemssen, *Het Vlaams-nationalisme. De geschiedenis van de jaren 1914-1940* (1969, tweede uitgave). GASTON DURNEZ